

LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 524 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Rusijos karinės agresijos prieš Ukrainą neatskiriama dalimi yra įvairūs simboliai, kuriuos Rusijos autoritarinis režimas naudoja siekdamas palaikyti Rusijos karinę invaziją Ukrainoje ir ją propaguoti.

Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 punktas draudžia visuomenės informavimo priemonėse skelbti informaciją, kurioje skleidžiama dezinformacija, karo propaganda, kurstomas karas, raginama prievarta pažeisti Lietuvos Respublikos suverenitetą – pakeisti jos konstitucinę santvarką, kėsintis į jos nepriklausomybę arba pažeisti teritorijos vientisumą. 2022 m. balandžio 19 d. taip pat priimti Administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 524 straipsnio pakeitimai, kuriais už autoritarinių režimų simbolių, naudojamų propaguoti jų įvykdytą ar vykdomą karinę agresiją (dvispalvė juodai oranžinė Georgijaus (Šv. Jurgio) juosta, raidės Z ir (arba) V ir kiti simboliai), platinimą, naudojimą susirinkimuose ir kitose viešosiose vietose arba kitokį demonstravimą numatyta taikyti administracinę atsakomybę, taip pat numatytos didesnės baudos už šį administracinį nusižengimą.

Vis tik pastaruoju metu pasitaiko nors ir pavienių, tačiau tokių atvejų, kai to paties periodinio leidinio numerio dideliais kiekiais į Lietuvos Respubliką įvežami įvairūs dezinformacinio, propagandinio turinio leidiniai arba gabenamos įvairios prekės su SSRS simboliais. Pažymėtina, kad tokių prekių įvežimas į Lietuvos Respubliką (gabenimas tranzitu) savaime nėra dezinformacijos skleidimas visuomenės informavimo priemonėse arba ANK 524 straipsnio 1 dalyje nurodytų simbolių platinimas, o atsakomybė už minėtų prekių įvežimą (gabenimą) į Lietuvos Respubliką nėra numatyta, tačiau tokia simbolika yra nukreipta prieš vertybes, pripažįstamas ir puoselėjamas Lietuvos Respublikoje, skaldo visuomenę ir kursto nesantaiką, o jų platinimas Lietuvos Respublikos teritorijoje pažeistų galiojančių teisės aktų reikalavimus, draudžiančius šios informacijos sklaidą. Kompleksinė analizė leidžia daryti prielaidą, kad importuojami leidiniai, skelbiantys draudžiamo turinio informaciją, yra ne tik skirti bibliotekoms ir mokslo įstaigoms užsienio šalyse akademiniais tikslais, bet ir gali būti platinami Lietuvos Respublikos teritorijoje, tikėtina, kitais, nei akademiniais, tikslais.

Atsižvelgiant į geopolitinę situaciją ir nacionaliniam saugumui kylančius iššūkius, siekiant užtikrinti viešąją tvarką ir užkirsti kelią įvairioms provokacijos ar bandymams propaguoti „Ruskij mir“ ideologiją, teikiamas Administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 524 straipsnio pakeitimas, kuriuo siekiama administracinę atsakomybę taikyti už nacistinės Vokietijos, SSRS ar Lietuvos SSR vėliavos ar herbo, vėliavų, ženklų ar uniformų, kurių sudedamoji dalis yra nacistinės Vokietijos, SSRS ar Lietuvos SSR vėliava ar herbas, nacistinių ar komunistinių organizacijų simbolių ar uniformų, nacistinės Vokietijos, SSRS ar Lietuvos SSR vėliavos ar herbo, nacistinės svastikos, nacistinio SS ženklo, sovietinio kūjo ir pjautuvo ženklo, sovietinės raudonos penkiakampės žvaigždės ženklo pagrindu sudarytų vėliavų ar ženklų, atsakingų už Lietuvos gyventojų represijas Vokietijos nacionalsocialistų ar SSRS komunistų partijos vadovų atvaizdų, totalitarinių ar autoritarinių režimų simbolių, kuriuos šie režimai naudojo ar naudoja jų įvykdytai ar vykdomai karinei agresijai, vykdomiems ar įvykdytiems nusikaltimams žmoniškumui ir karo nusikaltimams propaguoti, gabenimą platinimo tikslais.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą iniciavo ir parengė Seimo nariai: Vytautas Juozapaitis, Laurynas Kasčiūnas.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metų galiojančiame ANK 524 straipsnyje numatyta administracinė atsakomybė už nacistinės Vokietijos, SSRS ar Lietuvos SSR vėliavos ar herbo, vėliavų, ženklų ar uniformų, kurių sudedamoji dalis yra nacistinės Vokietijos, SSRS ar Lietuvos SSR vėliava ar herbas, nacistinių ar

komunistinių organizacijų simbolių ar uniformų, nacistinės Vokietijos, SSRS ar Lietuvos SSR vėliavos ar herbo, nacistinės svastikos, nacistinio SS ženklo, sovietinio kūjo ir pjautuvo ženklo, sovietinės raudonos penkiakampės žvaigždės ženklo pagrindu sudarytų vėliavų ar ženklų, atsakingų už Lietuvos gyventojų represijas Vokietijos nacionalsocialistų ar SSRS komunistų partijos vadovų atvaizdų, totalitarinių ar autoritarinių režimų simbolių, kuriuos šie režimai naudojo ar naudoja jų įvykdytai ar vykdomai karinei agresijai, vykdomiems ar įvykdytiems nusikaltimams žmoniškumui ir karo nusikaltimams propaguoti, platinimą, naudojimą susirinkimuose, viešosiose vietose arba kitokią viešą demonstravimą, taip pat nacistinės Vokietijos, SSRS ar Lietuvos SSR himno viešą atlikimą.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Atsižvelgiant į aptartą ANK teisinį reguliavimą, įstatymo projektu siekiama numatyti administracinę atsakomybę taikyti ir už nacistinės Vokietijos, SSRS ar Lietuvos SSR vėliavos ar herbo, vėliavų, ženklų ar uniformų, kurių sudedamoji dalis yra nacistinės Vokietijos, SSRS ar Lietuvos SSR vėliava ar herbas, nacistinių ar komunistinių organizacijų simbolių ar uniformų, nacistinės Vokietijos, SSRS ar Lietuvos SSR vėliavos ar herbo, nacistinės svastikos, nacistinio SS ženklo, sovietinio kūjo ir pjautuvo ženklo, sovietinės raudonos penkiakampės žvaigždės ženklo pagrindu sudarytų vėliavų ar ženklų, atsakingų už Lietuvos gyventojų represijas Vokietijos nacionalsocialistų ar SSRS komunistų partijos vadovų atvaizdų, totalitarinių ar autoritarinių režimų simbolių, kuriuos šie režimai naudojo ar naudoja jų įvykdytai ar vykdomai karinei agresijai, vykdomiems ar įvykdytiems nusikaltimams žmoniškumui ir karo nusikaltimams propaguoti, gabenimą platinimo tikslais.

Tokių simbolių, kurie tampa tautinę nesantaiką skatinančiu ir Rusijos karinės agresijos ar „Ruskij mir“ ideologijos simboliu, gabenimo draudimas užkirstų kelią įvairioms provokacijoms ir tautinei nesantaikai kurstyti, padėtų užtikrinti informacinį saugumą.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus įstatymo projektą numatoma, kad įstatymų projektas neigiamų pasekmių neturės, tačiau galimas Rusijos propagandos suaktyvėjimas, nuosekliai mėginant Lietuvos Respubliką vaizduoti kaip šalį, kurioje tariamai varžoma minties ir išraiškos laisvė.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimtas įstatymas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės, teikiamas Administracinių nusižengimų kodekso 524 straipsnio papildymas geriau užtikrins viešąją tvarką ir padės apsaugoti visuomenę nuo provokacijų, nesantaikos kurstymo ir Lietuvos žmonėms nepriimtinių idėjų propagavimo.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo įgyvendinimas neturės įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai. Pagal ANK 524 straipsnio 3 dalį atsakomybė nekyla asmenims, kurie padaro nurodytas veikas muziejų veiklos, visuomenės informavimo apie istorinius ir dabarties įvykius, totalitarinius ar autoritarinius režimus, švietimo, mokslo, meno, kolekcionavimo, antikvarinės ar sėdaikčių prekybos tikslais.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus įstatymo projektą, kitų įstatymų keisti nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas, o projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengta laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas, projekte nesiūloma numatyti naują sąvokų.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir neprieštarauja Europos Sąjungos teisės aktams.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymui įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymui įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiuos įstatymų projektus įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą: „autoritarinis režimas“, „simbolika“, „platinimas“, „naudojimas“, „demonstravimas“, „propaganda“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Papildomi įstatymo projekto pagrindimai ir paaiškinimai nereikalingi.

Teikia